

MANTELZORG BELEID 2015

Door S. Veenendaal
THUISZORG COMFORT

Mantelzorgbeleid Thuiszorg Comfort

Inhoud

Wat is mantelzorg	2
Visie op Mantelzorg.....	2
De kwetsbaarheid van de mantelzorger	2
Methode en werkwijze	4
Mantelzorg ondersteuning en versterking door Thuiszorg Comfort	4
De intake/ anamnese.....	4
Het zorgplan.....	4
Evaluatie	4
Meten van Ervaren Druk door Informele Zorg EDIZ(+)	4
Casemanagement Dementie.....	5
Inzet van vrijwilligers	5
Indiceren van zorg.....	5
Respijtzorg	5
De wil tot samenwerken	6
De visie op mantelzorg leidt tot de volgende uitgangspunten voor mantelzorgondersteuning:.....	7
Tot Slot	7

Mantelzorgbeleid Thuiszorg Comfort

Wat is mantelzorg

Wanneer iemand langdurig onbetaald voor een chronisch zieke, gehandicapte of hulpbehoevende partner, ouder, kind of ander familielid, vriend of kennis zorgt dan is er sprake van mantelzorg. Een mantelzorger is geen beroepsmatige zorgverlener, maar geeft zorg omdat er een persoonlijke band is met degene voor wie gezorgd wordt.

De zorg kan langdurig (langer dan drie maanden) of intensief (meer dan acht uur per week) zijn. Maar iemand die voor twee maanden een naaste vier uur per week bijstaat, is net zo goed mantelzorger.

Visie op Mantelzorg

Mantelzorg neemt een onmisbare plaats in in het geheel van de zorg en van de thuiszorg in het bijzonder. Het is belangrijk dat mantelzorgers deze maatschappelijke taak zo goed mogelijk kunnen blijven vervullen. Bij Thuiszorg Comfort staat de zorgvrager, de cliënt, centraal en de mantelzorger is hier onlosmakelijk mee verbonden.

Thuiszorg Comfort wil zich daarom, naast de zorg aan de cliënt, ook richten op het versterken en ondersteunen van de mantelzorgers.

De kwetsbaarheid van de mantelzorger

De mantelzorger neemt al gauw veel zorgtaken op zich en verlegt ongemerkt zijn/ haar eigen grenzen. De combinatie werk, prive en mantelzorg is niet altijd even makkelijk en kan onder druk komen te staan. Een betrekkelijk groot aantal mantelzorgers voelt zich redelijk tot zwaar overbelast. Om dit te voorkomen probeert Thuiszorg Comfort mee te denken en mee te helpen om een goed evenwicht tussen zorg, prive, werk en ontspanning te vinden en te behouden.

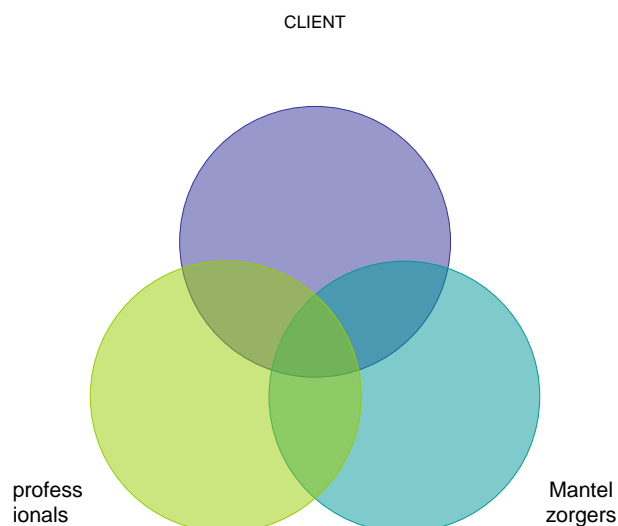
De meeste problemen voor mantelzorgers zijn te herleiden tot:

1. Onbekendheid van voorzieningen en drempelvrees.
2. Sociaal emotionele problemen; de relatie met partner, kind, ouder verandert en komt onder druk te staan.
3. Het risico van isolement door de voortdurende gebondenheid. De behoefte aan ontspanning is groot.
4. Praktische problemen:
  - combinatie van zorg met werk; werk kan zorgen voor afleiding maar ook voor overbelasting.
  - financiële problemen (onkosten die nergens kunnen worden gedeclareerd, inkomensdaling door minder te werken of zelfs te stoppen etc.).
  - coördinatie en regelwerk (maken van afspraken, aanvragen van voorzieningen etc waarvan men soms niet weet bij wie men moet zijn).
5. De noodzaak voortdurend beschikbaar te zijn en dus (continue) gebonden te zijn aan huis. Het gevoel hebben er alleen voor te staan.
6. Risico van gebrek aan herkenning en erkenning door anderen, onderkenning van hun situatie.

Mantelzorgbeleid Thuiszorg Comfort

De mantelzorg wordt door Thuiszorg comfort gezien als:

- 1 Samenwerkingspartner (ofwel medehulpverlener)
- 2 Doelgroep (ofwel medehulpvrager)

Het verlenen van zo goed mogelijke zorg aan de cliënt is een gezamenlijke taak, waarbij samenwerking tussen alle partijen van groot belang is. Door kennis van de persoon is de mantelzorg vaak het meest vaardig in het exact inspelen op de wensen van de cliënt. Voor de cliënt is het vaak de meest vertrouwde zorg en daardoor het meest prettig. Het intact houden van de rol van de mantelzorg in uitvoerend of instruerend opzicht is zeer waardevol wanneer het gaat om kwaliteit van leven. Het uitvallen van de mantelzorg heeft ook duidelijk gevolgen voor diegene die wordt verzorgd. De mantelzorg wordt daarom door de zorgverleners van Thuiszorg Comfort gezien als een gelijkwaardige partner in het zorgproces. Zij stemmen hun werkzaamheden op elkaar af en wisselen informatie en ideeën met elkaar uit.

Door te investeren in mantelzorgondersteuning, hoeven vele zorgvragers pas in een later stadium een beroep te doen op professionele zorgverlening en financiering van de zorg. Vroegtijdige ondersteuning kan er voor zorgen dat mantelzorgers het langer vol kunnen houden de gewenste zorg te verlenen. Mantelzorgers die te lang doorgaan zonder (professionele) hulp in te schakelen kunnen zodanig overbelast raken dat ze hun mantelzorg taken moeten staken en zelfs eerder zelf een beroep zullen doen op de hulpverlening.

Mantelzorgbeleid Thuiszorg Comfort

Methode en werkwijze

Mantelzorg ondersteuning en versterking door Thuiszorg Comfort

De intake/ anamnese

Wanneer een cliënt in zorg komt bij Thuiszorg Comfort zal bij de organisatie van de zorg een intake/ anamnese gesprek gehouden worden met de wijkverpleegkundige niveau 5. Tijdens dit gesprek worden zowel vanuit het perspectief van de zorgvrager, het perspectief van de mantelzorgers en het perspectief van de professionals de verschillende zorgdomeinen besproken (1 lichamelijke zorg, 2 mentaal welbevinden en autonomie, 3 sociale redzaamheid en participatie, 4 woon- en leefomstandigheden). Tevens wordt het (mantelzorg)netwerk in kaart gebracht. Op deze wijze kan de verpleegkundige een compleet beeld krijgen van de cliënt met zijn/ haar mantelzorgnetwerk. Het indiceren en organiseren van zorg is gericht op het versterken van eigen regie en zelfredzaamheid van cliënten en het cliëntsysteem. Soms is het nodig het informele netwerk te verstevigen of uit te breiden. Hierover zullen de zorgverleners gaandeweg met de cliënt en/of mantelzorgers in gesprek gaan. Het meedenken, stimuleren en faciliteren is een belangrijke taak voor de zorgverleners.

Het zorgplan

Wanneer de gehele situatie en de zorgvraag van de cliënt en diens naasten helder is, worden afspraken gemaakt over hoe, wanneer en welke zorg wordt verleend, wat de taken van de mantelzorgers tot op heden zijn en hoe de mantelzorgers indien gewenst kunnen worden ondersteund. De gemaakte afspraken omtrent de taakverdeling en ondersteuningsbehoefte tussen de mantelzorgers en de professional worden vastgelegd in het anamnese verslag en het zorgleefplan, welke minstens eens per half jaar worden geëvalueerd. Mogelijke risico's worden besproken met daaruit voortvloeiende preventieve maatregelen. Ook in het afgesproken medicatiebeleid wordt de taakverdeling helder vastgelegd.

Evaluatie

Ieder half jaar wordt de cliënt, maar ook zijn mantelzorgers, uitgenodigd voor de cliëntbespreking en de evaluatie van de zorg en het zorgdossier. De zorgzwaarte die door de mantelzorgers wordt ervaren is hierbij een vast onderwerp van gesprek.

Metten van Ervaren Druk door Informele Zorg EDIZ(+)

Uitgaande van het feit dat een mantelzorgers toegerust moet zijn op zijn/haar taak, wordt zowel bij de start van de zorg voor een cliënt als bij de evaluaties van de zorg, de ervaren zorgzwaarte van de mantelzorgers onderwerp van gesprek. Om de ervaren druk eenvoudig in kaart te brengen en te blijven monitoren, wordt de EDIZ(+) minimaal één keer per jaar afgenomen.

Meetinstrument EDIZ helpt de belasting van mantelzorgers van mensen met dementie in kaart te brengen. Meetinstrument EDIZ-plus wordt gebruikt voor mantelzorgers van mensen met diverse problematieken. Deze items zijn meer arbeid gerelateerd dan de items van de EDIZ en richten zich ook op de gezondheid van de mantelzorgers.

Mantelzorgbeleid Thuiszorg Comfort

In de activiteiten van de wijkverpleging is er aandacht en tijd voor de mantelzorgers waardoor overbelasting voorkomen moet worden. Afhankelijk van de situatie zal de mantelzorggeïnformeerd worden over de mogelijkheden van bijvoorbeeld groepseducatie of lotgenoten contact en zal de mantelzorgadvies, praktische tips en voorlichting krijgen. Hiervoor heeft Thuiszorg Comfort diverse mogelijkheden en specifiek geschoolde zorgverleners.

Casemanagement Dementie

Een casemanager dementie is een persoonlijk begeleider (verpleegkundige niveau vijf) voor mensen met dementie EN hun naasten tijdens het hele ziekteproces van dementie. Voor alle vragen op het gebied van dementie kunnen partners, familieleden, mantelzorgers en hulpverleners terecht bij de casemanager van Thuiszorg Comfort. Zij werkt conform de zorgstandaard dementie. Naast het bieden van emotionele ondersteuning, zal zij een ondersteunende rol hebben in het afstemmen en coördineren van de zorg. Door vinger aan de pols te houden betreffende de ervaren zorgdruk door de mantelzorgers, kan zij tijdig ingrijpen indien nodig en zal zij trachten meer professionele zorg / vrijwillige zorg of familieleden in te zetten. Een hulpmiddel hierbij is de mogelijkheid een hulpnetwerk aan te maken op www.wehelpen.nl

Inzet van vrijwilligers

Thuiszorg Comfort werkt met een aantal vrijwilligers die bereid zijn extra services te verlenen. Te denken valt hieraan het doen van boodschappen, een extra wandelingetje tussendoor of bijvoorbeeld het halen en brengen naar dagbesteding. Deze service wordt geheel gratis aangeboden en is bedoeld ter ondersteuning van zowel cliënt als mantelzorg. In samenwerking met de gemeente geeft Thuiszorg Comfort vrijwilligers de gelegenheid werkervaring op te doen om in een later stadium mogelijk in te stromen in een betaalde baan. Zo snijdt het mes aan twee kanten.

Indiceren van zorg

De wijkverpleegkundige kan op basis van het signaleren van overbelasting bij de mantelzorgzorg indiceren. Te denken valt aan extra zorg inzet voor de cliënt, maar ook aan zorg voor de mantelzorg zelf. Verder kunnen de medewerkers van Thuiszorg Comfort informatie geven over het aanvragen van een indicatie voor huishoudelijke hulp of begeleiding bij de gemeente via de WMO.

Respijtzorg

Respijtzorg is een begrip dat wordt gebruikt voor voorzieningen die tijdelijk de mantelzorg overnemen. Tijdelijke overname van zorg voorziet in een grote behoefte van mantelzorgers. Zij krijgen ruimte voor eigen bezigheden, vrienden, hobby, werk en de kans om even op adem te komen. Zeker wanneer er mantelzorg wordt gegeven in de thuissituatie is de kans op overbelasting groot. Voor veel mensen is respijtzorg nodig om het vol te kunnen houden. Een vrije dag(deel) in de week of een vakantie om weer energie op te doen zijn onontbeerlijk voor iedereen. Het is belangrijk om te weten dat de zorg tijdelijk aan iemand overgedragen kan worden, bij wie de zorg in goede handen is. Dit is waar Thuiszorg Comfort oog voor heeft.

Pauze als je zorgt voor een ander

Soms blijken mantelzorgers in de praktijk te kampen met schaamte of schuldgevoelens als zij tijdelijk of gedeeltelijk de zorg uit handen willen geven. Soms vinden zorgvragers het heel lastig om zorg te ontvangen van iemand anders dan van hun eigen mantelzorg. Toch heeft de mantelzorg wel even een pauze nodig.

Mantelzorgbeleid Thuiszorg Comfort

Thuiszorg Comfort levert respijtzorg in de vorm van

- Tijdelijke ontlasting middels het aanbieden van KDO plekken in de Vondelflat.
Doelgroep: *mensen die na ontslag uit het ziekenhuis nog niet naar huis kunnen,
*mensen waarvan de mantelzorg tijdelijk afwezig is door ziekte/
vakantie/ andere verplichtingen,
*mensen die kortdurend behoefte hebben aan zorg.
- Dagopvang per 2016 (mits dit gegund wordt door de gemeente) waar mensen naartoe kunnen die verblijven in de kortdurende opvang of van huis komen voor een of meerdere dagde(len)el per week.
- (Extra)Wijkverpleging (kort of langdurig) bij de cliënt thuis, in nauwe samenwerking/ overleg met de mantelzorgers ter ondersteuning of overname van zorgtaken.

De wil tot samenwerken

Thuiszorg Comfort kenmerkt zich tot de wil tot samenwerken. *‘Wij moeten doen waar wij goed in zijn en anderen waar zij goed in zijn, zodat we naar elkaar door kunnen verwijzen’*. Door het centraal stellen van de cliënt en diens mantelzorg, is dat voor ons een hele logische keuze. Thuiszorg Comfort heeft een breed netwerk met personen en instanties waarmee de samenwerking regelmatig gezocht wordt.

- Thuiszorg Comfort participeert in de netwerken dementie en palliatieve zorg. Op deze wijze proberen wij de keten van zorg te versterken, de mantelzorg regelmatig te bespreken en te werken volgens het pro- actieve zorgplan.
- Thuiszorg Comfort heeft de samenwerking gezocht met het steunpunt Mantelzorg in Groningen – Stad vanuit Humanitas en participeert 3 keer per jaar in het mantelzorg overleg van de stad Groningen. Op deze wijze blijft de kennis van het actuele aanbod van ondersteuning aan mantelzorgers bekend en kan er een adequate doorverwijzing plaatsvinden indien nodig.
- Thuiszorg Comfort verwijst mantelzorgers voor informatie door naar de landelijke website www.mantelzorg.nl (mezzo). Hierop wordt onder andere informatie gegeven rondom financiën en subsidies. Of er wordt doorverwezen naar het STIP en de wijkteams.
- Ons zorgaanbod staat vermeld op de respijtwijzer www.respijtzorg.nl
- Thuiszorg Comfort werkt met een aantal vrijwilligers die boodschappen kunnen doen, zorgen voor vervoer van en naar de dagopvang/ kerk/ winkel/ etc bezoek.
Thuiszorg Comfort heeft altijd plek voor stagiaires die ervaring op willen doen om te kunnen herintreden in het arbeidsproces.
- Thuiszorg Comfort informeert en stimuleert mantelzorgers om de zorg zoveel mogelijk te delen met anderen en het informele netwerk te versterken en/of uit te breiden. Een goed hulpmiddel hierbij is het coördineren van de mantelzorg via www.wehelpen.nl Op deze wijze wordt er in een eerder stadium gebruik gemaakt van de hulp van meerdere mensen/ mantelzorgers/ vrijwilligers en andere partijen en komt de zorg niet op één persoon aan. Ook de mogelijkheid tot het inzetten van de vrijwillige thuiszorg speelt hierin een belangrijke rol.

Mantelzorgbeleid Thuiszorg Comfort

De visie op mantelzorg leidt tot de volgende uitgangspunten voor mantelzorgondersteuning:

- Thuiszorg Comfort vindt het belangrijk om mantelzorgers te betrekken, mantelzorgers worden geïnformeerd over de zorgverlening en betrokken bij de evaluatie van de zorgverlening.
- Thuiszorg Comfort is zich bewust van het feit dat mantelzorgers zelf soms ook behoefte hebben aan ondersteuning en begeleiding, de dilemma's waarvoor ze komen te staan indien hun naaste niet meer functioneert zoals voorheen.
- De ervaren zorgwaarte wordt altijd besproken tijdens evaluatie gesprekken en de EDIZ(+) wordt afgenomen. Een luisterend oor bieden en alertheid op de balans tussen draagkracht en draaglast van de mantelzorg vinden we belangrijk.
- Thuiszorg Comfort gaat daarom in dialoog met zowel de mantelzorgers als de cliënt. De zorg wordt afgestemd op de behoeften van de cliënt en diens mantelzorgers. Maatwerk is een van de speerpunten van Thuiszorg Comfort.
- De zorgverleners van Thuiszorg Comfort nemen, waar nodig, taken over van mantelzorgers, reiken hulp aan en geven praktische tips, informatie en voorlichting. De wijkverpleegkundige geeft praktische tips op het gebied van vaardigheden als gebruik van hulpmiddelen, medicijngebruik, tilvaardigheden, verzorging en valpreventie.
- Mantelzorgers kunnen terecht met vragen en opmerkingen;

Tot Slot

Door goede ondersteuning wordt de draagkracht van de mantelzorgers in stand gehouden of vergroot en de draaglast verminderd. De mantelzorgers kan zijn/haar taken kwalitatief beter en langer uitvoeren en weet waar hij/zij hulp kan vragen en bieden. Dit alles draagt ertoe bij dat lichamelijke, psychische en/of emotionele overbelasting wordt voorkomen en de cliënt zoveel mogelijk de hulp kan blijven ontvangen vanuit zijn/haar informele netwerk.